УДК 331.102

А. Ю. Гуцаленко

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ НА ЕТАПІ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ РІШЕНЬ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Досліджено основні аспекти управління ризиками в процесі прийняття стратегічних управлінських рішень на підприємствах, акцентуючи увагу на важливості ідентифікації та оцінки ризиків, а також на методах їх зменшення у процесі стратегічного прогнозування.

Ключові слова: управління ризиками, стратегічне управління, стратегічне планування, прийняття рішень, мінімізація ризиків.

Abstract

The main aspects of risk management in the process of making strategic management decisions at enterprises are investigated, focusing on the importance of identifying and assessing risks, as well as methods for reducing them in the process of strategic forecasting.

Keywords: risk management, strategic management, strategic planning, decision making, risk minimization.

Вступ

Управління ризиками є однією з ключових складових стратегічного управління в умовах сучасної економіки, що характеризується високою невизначеністю та динамічними змінами на внутрішніх і зовнішніх ринках. Прийняття стратегічних управлінських рішень, яке визначає напрям розвитку підприємства на довгострокову перспективу, неможливе без урахування ризиків. Це обумовлено тим, що будь-яка стратегія, навіть найкраща в теорії, має невизначеність щодо її результатів. Здатність ефективно управляти ризиками дозволяє організаціям мінімізувати можливі втрати та максимізувати вигоди від реалізації стратегій.

Результати дослідження

Управління ризиками в стратегічному управлінні передбачає процес ідентифікації, оцінки, аналізу та зменшення ризиків, що виникають під час розробки та реалізації стратегій. Ризик у контексті стратегічного управління можна визначити як ймовірність виникнення події, яка може вплинути на досягнення поставлених стратегічних цілей підприємства [1].

З ризиками нерозривно пов’язане прийняття стратегічних управлінських рішень, оскільки воно передбачає прогнозування майбутніх змін, що можуть бути як позитивними, так і негативними для підприємства. Тому важливою частиною стратегічного управління є управління ризиками, яке дозволяє не тільки передбачати ймовірні загрози, але й своєчасно їх нейтралізувати або скоригувати стратегію з урахуванням нових обставин.

Процес управління ризиками в стратегічному управлінні складається з кількох ключових етапів:

– ідентифікації ризиків – перший етап управління ризиками, що полягає в виявленні потенційних загроз, які можуть вплинути на досягнення стратегічних цілей підприємства. Це можуть бути зовнішні фактори (економічні, політичні, соціальні ризики) та внутрішні фактори (операційні, фінансові, організаційні ризики);

– оцінки ризиків – на цьому етапі визначається ймовірність виникнення кожного ризику і його потенційний вплив на досягнення стратегічних цілей. Оцінка ризиків включає в себе використання кількісних і якісних методів, таких як аналіз чутливості, сценарний аналіз, оцінка варіативності результатів;

– аналізу ризиків – цей етап передбачає детальне вивчення причин і наслідків ризиків. Метою аналізу є виявлення потенційно найбільш небезпечних загроз та розробка стратегій для їх управління;

– управлінні та мінімізації ризиків – коли визначаються конкретні заходи щодо зменшення негативного впливу ризиків. Це може включати використання фінансових інструментів для хеджування ризиків, впровадження нових технологій, оптимізацію внутрішніх процесів, диверсифікацію ресурсів і ринків тощо;

– моніторингу і контролю ризиків – на цьому етапі здійснюється постійний моніторинг ризиків, а також контроль за виконанням заходів щодо їх мінімізації. Це дає можливість коригувати стратегію або план дій у разі зміни зовнішніх умов чи виникнення нових загроз.

Управління ризиками передбачає використання різних методів, що дозволяють мінімізувати їх вплив на організацію, основними з яких є: метод делегування ризику, який передбачає передачу частини ризику на іншу сторону, що може бути досягнуто через укладення договорів з партнерами, використання страхування або аутсорсинг; метод уникнення ризику, який передбачає зміну стратегії або припинення діяльності, що несе ризик. Наприклад, відмова від деяких інвестиційних проектів або вихід з певного ринку; метод зниження ризику, який полягає в зменшенні ймовірності або наслідків ризику, що досягається за допомогою інновацій, підвищення рівня безпеки, поліпшення контролю за процесами; метод прийняття ризику, коли вважається в певних випадках організація може прийняти ризик, передбачаючи можливі наслідки і готуючись до них, що дозволить мінімізувати ризик.

Висновки

Отже, управління ризиками є невід'ємною складовою стратегічного управління, оскільки ефективне управління ризиками дозволяє підприємствам успішно адаптуватися до змінних умов середовища та забезпечувати стійке і стабільне зростання. Для того, щоб стратегії були реалізовані успішно, необхідно здійснювати постійний моніторинг ризиків, впроваджувати інноваційні підходи до їх оцінки та управління, а також підтримувати організаційну гнучкість для своєчасного реагування на зміни в зовнішньому та внутрішньому середовищах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Люсі І. Нотінгєм, Френк Дж. Мартенс, Майлс І.А. Єверсон, Річард М. Стейнберг, COSO. URL: http://www.coso.org, .2004. 15 с.

Ангеліна Юріївна Гуцаленко – студентка групи МФКД-21б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Науковий керівник: **Віталій Володимирович Зянько –** доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Angelina Gutsalenko – student of MFKD-21b group, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Supervisor: **Zianko Vitalii –** doctor of economics, Professor, Head of the Department of Finance and innovative management, Vinnytsia National Nechnical University, Vinnytsia.